

Rådsmøte nr. 3/2025

Dato: 29.04.2025, klokken 10.00 – 13.00.

Sted: Teams

Faste saker

Sak A	Godkjenning av møteinnkalling	Vedtak
Sak B	Godkjenning av dagsorden	Vedtak
Sak C	Referat fra rådsmøte 18.03.2025	Vedtak
	Saksdokumenter: 1. Protokoll fra rådsmøte 18.03.2025	

Ordinære saker

Start	Slutt	Totalt	Saksnr.	Tittel	Sakstype
10:00	10:02	00:02		Velkommen og godkjenning av saker	
10:02	10:05	00:03	O-20	AU - orienterer	Orientering
10:05	10:35	00:30	D-21	Nasjonalt fagskoleråds strategi for binærsystem i høyere yrkesfaglig utdanning	Diskusjon
10:35	10:55	00:20	D-22	Tiltak fra Meld. St. 11	Diskusjon
10:55	11:10	00:15		Pause	
11:10	11:30	00:20	O-23	Framskrivning av tilbud av og etterspørsel etter utdanning mot 2050 (SSB)	Orientering
11:30	11:50	00:20	D-24	Kompetansebehov Meld. St. 11	Diskusjon
11:50	12:15	00:25		Lunsj	
12:15	12:35	00:20	O-25	Fremtidens opptakssystem	Orientering
12:35	12:45	00:10	O-26	EU-AI act	Orientering
12:45	13:00	00:15	V-27	Høring av NOU 2025:01 - Felles ansvar, felles gevinst	Vedtak

Referat rådsmøte 18.03.2025

Til stede

Navn	Organisasjon
Arvid Ellingsen	LO
Kristian Illner	LO
Margrethe Gjessing	NHO
Tord Hauge	NHO
Kristin St. Hilaire	KS
Odd Joar Svensson	KS
Kristine Bettum	Virke
Trond Bergene	Spekter
Ingeborg Lovise Tyse	Utdanningsforbundet
Einar Hanisch	YS
Anja Johansen	FFF
Aage Alexander Foss	FFF
Elin Dahling	HØY
Ketil Solbakke	HØY
Trine Røssevold	NFFL/KFF
Cathrine Westmork	Kompetanseforbundet / FuN
Thea Tuset	ONF
Ingrid Marie Aarre	ONF

Forfall

Brynjard Rønningen	KS
--------------------	----

Gjester

Statsråd Aasland	Regjeringen/KD
Evita Lill Bergstad	HK-dir
Markus Roos Breines	Fafo
Kjerstin B. Klokkeide	HK-dir
Bernt Bucher-Johannessen	Hanen
Camilla Sæbjørnsen	Norsk gardsost

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

Observatør

Christine Drangslund	NOKUT
Carl Endre Espeland	HK-dir (sak O-18/25)
Sveinung Skule	HK-dir (sak O-18/25)

Sekretærer

Margareth Haukaas	HK-dir
Linda Kjosaaas	HK-dir

Dagsorden

Sak A – Innkalling – godkjent

Sak B – Dagsorden – godkjent

Sak C – Referat fra rådsmøtet 28.01.2024 – godkjent

O-11/25 AU orienterer

Leder orienterte om brev til KD om tilbakeføring av midler, status for samling med Nasjonalt fagskoleråd og fagrådene den 2. april med påmeldingsfrist 19. mars, nytt fagråd for kunstfag er planlagt igangsatt før sommeren.

O-12/25 Studietur til Danmark

Arbeidsgruppen orienterte om den planlagte studieturen som i år går til Danmark. Rådet ønsker å forberede seg til turen og i rådsmøtet i juni vil det bli satt av tid til en grundig orientering om det danske utdanningssystemet og de mange nylige reformene.

O-13/25 Utdanning.no

Evita Lill Bergstad fra utdanning.no orienterte om arbeidet de gjør for å utbedre sin informasjon om høyere yrkesfaglig utdanning gjennom portalen [Utdanning.no](https://www.uto.no)

Prosjektmidlene har blant annet finansiert en ny, fast fagskolestilling på innholdsteamet.

Siden 2024 har utdanning.no jobbet med å etablere importere fra offentlige og private fagskoler og i 2025 skal man sammen med eksternt designbyrå etablere en ny tjeneste som heter

"Fagskolelevelgeren». Denne vil tillate brukeren å plote inn sin yrkesfaglige kompetanse/generell studiekompetanse, og se hvilke fagskoleutdanninger de er kvalifiserte til å søke på.

Det er utfordrende at fagskolene ikke har et felles system som i UH, og dette skaper mye merarbeid for både fagskoler og utdanning.no. De nasjonale fagrådene, organisert under Nasjonalt fagskoleråd, har i oppdrag å kvalitetssikre yrkesbeskrivelser. Dette arbeidet er pågående.

Rådet meldte tilbake at HK-dir må ta hensyn til mangfoldet av opptaksgrunnlag som finnes innen sektoren og informere godt om for eksempel realkompetansevurdering.

D-14/25 Kampanje for høyere yrkesfaglig utdanning

Arbeidsgruppen orienterte om status for arbeidet og foreslo et overordnet mål for kampanjen å øke kjennskapen til HYU på nasjonalt nivå. I denne omgang foreslår arbeidsgruppen at primærmålgruppen er ungdom i videregående opplæring og voksne som er i arbeid og trenger kompetansepåfyll eller ny kompetanse. Sekundærmålgruppen er foreldre og foresatte, dersom primærmålgruppen er de unge og rådgivere og karrieresentre.

Rådet diskuterte tidsperioden for kampanjen og målgruppen, og pekte på at Meld. St. 11 (2025-2026) særlig nevner synlighet og tiltak rettet mot karriereveiledere. Rådet diskuterte også om kampanjen skulle være en påvirknings- eller rekrutteringskampanje og om man burde skille mellom studenter som tar gradsutdanninger og etter- og videreutdanning, samt rette søkelyset mot arbeidslivet i offentlig og privat sektor. ONF foreslo å bruke kompetansen til fagskolestudentene i utviklingsarbeidet.

Generelt rundt synlighet foreslo et rådsmedlem at nasjonalt fagskoleråd deltar på den nasjonale karrierekonferansen.

O-15/25 Fagskoler i en brytningstid - Muligheter og begrensninger ved nettbaserte utdanningstilbud

Markus Roos Breines fra Fafo orienterte om rapporten Fagskoler i en brytningstid.

Lenke til rapporten: [Fagskoler i en brytningstid | Fafo-rapport 2024:46](#)

Rapporten har søkelys på tekniske fag og helsefag – fagområder som har tydelige praktiske dimensjoner. Man ser tydelig at undervisning på nett fungerer og at man kan løse det praktiske aspektet gjennom samlinger og øving på arbeidsplassen. Samtidig tegner det seg noen tydelige forskjeller mellom fagområdene: muligheten for videreutdanning innen de tekniske fagene var veldig gode og støttet av arbeidsgiver, slik var det ikke for mange helsefagarbeidere. For denne gruppen var det krevende å studere. Det samme gjaldt utfallet av utdanningen innen tekniske fag fikk man høyere lønn og andre oppgaver mens helsefagarbeiderne ikke hadde like gode forutsetninger.

Fra lærernes perspektiv var det en fordel med studenter som allerede var i jobb og de strakk seg langt for å være tilgjengelige for studentene – selv på kveldstid eller andre tider da studentene hadde tid til å studere. Dette mente lærerne var viktig for å forhindre frafall. Nettutdanning viste seg å være spesielt viktig i distriktene da det kunne være tungvint å reise til andre steder kombinert med jobb og familie.

Rådet stilte spørsmål rundt kjønnsperspektivet i rapporten og om dette var ivaretatt. Rådet ytret ønske om å se nærmere på de private fagskolene som i stor grad tilbyr nettbaserte utdanninger og også har asynkrone opptak.

O-16/25 Utredninger

Kjerstin Bruvold Klokkeide fra HK-dir orienterte om to av utredningsoppdragene:

- Bruk av ECTS i HYU
- Kartlegging av pedagogiske utdanningstilbud for fagskolelærere

Hun vil orientere mer om progresjon og evaluering av bruken av nasjonale planer i neste møte.

O-17/25 Håndverksysteriutdannelse i Aurland

Bernt Bucher-Johannessen i Hanen og daglig leder i Norsk gardsost Camilla

Sæbjørnsen orienterte om fagskoleutdanningen innen ysteri og pommelierutdanningen behov for nasjonale utdanninger da fylkeskommunen vil prioritere regionale studier.

I 2025 er opptak av ysteteknikere i gang etter press fra faglig råd. Tre utfordringer trekkes fram: et enormt stort behov for ysteteknikere i bransjen, mangel på fagfolk i bransjen som kan undervise og at meieri på NMBU nedprioriteres.

Nasjonalt fagskoleråd følger opp saken med KD.

O-18/25 Statsråd Aasland besøker Nasjonalt fagskoleråd

Statsråd Aasland deltok i rådsmøte 18. mars og holdt et innlegg om stortingsmeldingen. Statsråden var tydelig på at høyere yrkesfag er en sektor som skal prioriteres og fortsatt gis rom for vekst. Samtidig påpekte hun viktigheten av å ta vare på egenarten til sektoren og at man ikke nødvendigvis må speile utviklingen innen UH-sektoren for å oppnå de målene man har satt seg. Hun la også vekt på internasjonalisering som et prioritert område der man har store spørsmål, som blant annet ECTS, å jobbe videre med.

V-19/25 Stortingsmelding om høyere yrkesfaglig utdanning

Rådet diskuterte tiltakene i stortingsmeldingen og hvordan rådet skal arbeide videre.

Rådet er samlet om at man trenger å utvikle en søyle for yrkesfag, men et flertall mener det er for tidlig å diskutere navnet på de nye gradene sektoren potensielt kan tilby. Det var også bred enighet om at man fremdeles har behov for fagskoleutdanning på nivå 5 i kvalifikasjonsrammeverket og at en åpning av NKR ikke nødvendigvis betyr mer omfangsrike utdanninger. Gratisprinsippet ble også løftet fram som en viktig sak. ECTS vil også prioriteres av rådet i tiden fremover. Fylkeskommunen i dobbeltrollen som tilskudsforvalter og eier ble også trukket fram og problematisert, men også her er rådet delt. Likevel er spørsmålet rundt hva man gjør med utdanninger som dekker nasjonale og ikke regionale behov (som for eksempel ysteriutdanningen i sak 17/2025) et eksempel på at fylkeskommunen ikke alltid prioriterer utover egen region.

Statsråden merket seg innspillene rundt finansiering, fylkeskommunenes rolle og ECTS. Hun var også opptatt av at man fikk gode tilbakemeldinger fra sektoren på ordningen med nasjonalt studentombud.

Muntlig høring i Stortinget er satt til 31. mars, og det er også mulig å sende inn skriftlige innspill fra de ulike organisasjonene.

Rådet vil også arbeide videre med innspill til sektorens samfunnsoppdrag.

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

Vedtak: Rådet vedtar at AU deltar i muntlig høring, 31. mars. AU sender ut et utkast som godkjennes av rådet per e-post.

Referat slutt.

Saker til rådsmøte

O - 20/25 AU-orienterer

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU

Dato: 22.04.2025

Sak: [O-20/25](#)

Bakgrunn

AU – orienterer

- Møte 20. mars i utvidet NFLP/referansegruppe til system for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole
- Høring Stortinget
- Brev til KD - Ysteriutdanning
- Samling nasjonale fagråd og Nasjonalt fagskoleråd

D - 21/25 Nasjonalt fagskoleråds strategi for binærsystem i høyere yrkesfaglig utdanning

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: Arbeidsgruppe

Dato: 22.04.2025

Sak: [D-21/25](#)

Bakgrunn

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

Arbeidsgruppen ble satt ned for å utarbeide en strategi for innføring av et binært utdanningssystem på høyere nivå i Norge. Regjeringens melding om fagskolene ble lagt frem i midten av mars, og innfridde både Nasjonalt Fagskoleråd sitt krav om en egen yrkesfaglig søyle for høyere yrkesfaglig utdanning og utvikling av fagskoleutdanninger på nivå 6 og 7 i kvalifikasjonsrammeverket.

Dette er et stort gjennomslag for Nasjonalt Fagskoleråd, men samtidig finnes det viktige veivalg som må avklares i det videre arbeidet med å følge opp den nye fagskolereformen. Arbeidsgruppen legger med dette frem noen sentrale punkter i strategi for utvikling av en egen yrkesfaglig søyle for høyere yrkesfaglig utdanning i Norge.

Nasjonalt Fagskoleråd vedtok 24. juni å sette ned en arbeidsgruppe med oppdrag å utforme en strategi for et binært utdanningssystem, hvor høyere yrkesfaglig utdanning utgjør en egen søyle parallelt med dagens høyere akademisk utdanning (Sak V-27/24). Arbeidsgruppen har bestått av Arvid Ellingsen (leder for arbeidsgruppen/LO), Thea Tuset (ONF), John Øivind Eggesbø (NFFL), Aage Alexander Foss (FFF), Elin Dahling (HØY) og Tord Hauge (NHO).

Nasjonalt Fagskoleråd behandlet et førsteutkast på sitt møte i desember. Rådet støttet hovedlinjene i innstillingen fra arbeidsgruppen, og vedtok å sende en justert strategi ut på høring til partene i arbeidslivet og i fagskolesektoren. Arbeidsgruppen mottok hele 19 innspill fra sektoren, og det viser at engasjementet i denne saken er stort. Det er tydelig fra innspillene at sektoren og Nasjonalt Fagskoleråd står samlet om målet om å utvikle en egen yrkesfaglig søyle helt til topps i utdanningssystemet, men at det er ulike synspunkt rundt veier til målet.

I påvente av lansering av Meld. St. 11 «Fagfolk for en ny tid – med høyere yrkesfaglig utdanning» ble arbeidet utsatt for å kunne justere strategiens retning i takt med meldingen. Arbeidsgruppen ønsker derfor å løfte strategien til Fagskolerådet og diskutere prioriteringene og prosessen videre – samt sette en realistisk tidsplan for det videre arbeidet der man tar hensyn til de mange rapporter og utredninger som allerede er i gang som følge av stortingsmeldingen.

Nasjonalt fagskoleråd mottok 1. april 2025 flg. henvendelse fra Abelia / FFF på bakgrunn av at det i stortingsmeldingen åpnes for å lage HYU-utdanninger på NKR-nivå 6 – 7. De oppfordret Fagskolerådet til å drøfte hvordan rådet kan ta eierskap til saken slik at den kan drives framover uten å vente på initiativ fra Kunnskapsdepartementet eller underliggende organ. AU har valgt å se henvendelsen i lys av rådets pågående arbeid med strategi for binært system i høyere yrkesfaglig utdanning.

Under ligger en oppsummering av noen endringer som åpnes for i stortingsmeldingen, samt arbeidsgruppens anbefalinger til endringer av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, to-søylesystem, gradsbetegnelser og institusjonsutvikling.

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)

Regjeringen har foreslått i Meld. St. 11 å åpne for at høyere yrkesfaglig utdanning kan tilbys også på nivå 6 og 7 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og innføre en to-søylemodell (kapittel 4 i stortingsmeldingen).

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) er en samlet og systematisk beskrivelse av kvalifikasjoner som oppnås gjennom det formelle utdanningssystemet. NKR er delt inn i syv nivåer (2–8), og hvert nivå er beskrevet gjennom overordnede læringsutbyttebeskrivelser. Læringsutbyttebeskrivelsene skal gjøre det enklere å forstå hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre ved fullført opplæring eller utdanning, uavhengig av hvordan personen har lært dette, eller hvor lang tid personen har brukt.

NKR angir hvilke utdanningskvalifikasjoner som er plassert på de ulike nivåene, for eksempel et svennebrev eller en bachelorgrad, og dermed hvordan disse er plassert i forhold til hverandre. De innplasserte kvalifikasjonene skal ha et dokumentert læringsutbytte på et bestemt NKR-nivå, og læringsutbyttet er vurdert etter bestemte kriterier og formelt godkjent av en ansvarlig myndighet. Læringsutbyttet er inndelt i tre kategorier:

- *Kunnskap* er forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper og prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker/yrkesfelt eller bransjer.
- *Ferdigheter* er evnen til å anvende kunnskap for å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter – kognitive, praktiske, kreative og kommunikative.
- *Generell kompetanse* er evnen til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i utdannings- og yrkessammenheng.

NKR ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet i 2011 og er forankret i en egen forskrift. NKR er henvist til Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (EQF). De overordnede beskrivelsene for EQF-nivåene legger til rette for ulike former for læring, blant annet gjennom praktisk og erfaringsbasert utdanning, slik at ulike typer kvalifikasjoner kan plasseres på samme nivå. Flere europeiske land har innplassert flere ulike typer kvalifikasjoner, både erfaringsbaserte og akademiske, på samme nivå i sine nasjonale kvalifikasjonsrammeverk. Derfor finnes det både utdanningskvalifikasjoner som er en del av universitets- og høyskoleutdanning og kvalifikasjoner som ikke er det, som andre land har henvist til EQF-nivåene 5 og 6.

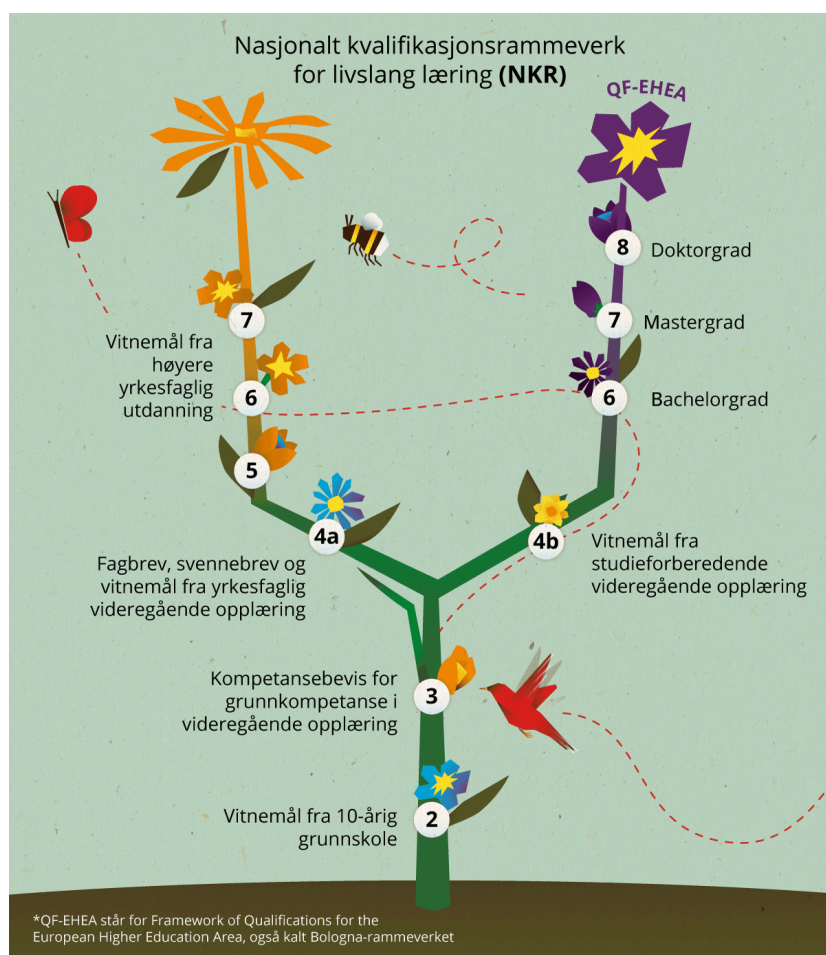
Kunnskapsdepartementet har i tillegg selvsertifisert NKR-nivå 6–8 til kvalifikasjonsrammeverket for Det europeiske området for høyere utdanning (QF-EHEA), også kalt Bologna-rammeverket (se boks 6.7 for Bologna-samarbeidet). Både EQF og QF-EHEA har som formål å gjøre det lettere å forstå og sammenligne kvalifikasjoner på tvers av landegrenser, styrke koblingen mellom utdanning og arbeidsliv, fremme livslang læring og mobilitet, samt modernisere og bidra til kvalitet i utdanningssystemet.

Det vises også til at de fleste europeiske landene reserverer det øverste nivået i sine nasjonale kvalifikasjonsrammeverk for doktorgrad, mens noen også har åpnet for andre kvalifikasjoner, i hovedsak spesialiseringer for leger, psykologer og lignende. Regjeringen ønsker også at fagskolene i Norge kan søke på ordningen offentlig sektor-ph.d. fra Forskningsrådet. Men da begrenset til at fagskolene kan være en samarbeidspartner for etablerte forskningsmiljøer som

søker om dette. Døren settes derfor på gløtt for at fagskolene kan være samarbeidspartner i ordningen for offentlig sektor-ph.d. fra Forskningsrådet.

Arbeidsgruppens anbefalinger knyttet til Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk:

- Støtter utviklingen av et parallelt to-søylesystem som beskrevet i Meld. St. 11
- Støtter utviklingen av et nivå 6 og 7 for høyere yrkesfaglig utdanning som kombinerer erfaring og utviklingsorientering
- Langsiktig mål om å åpne opp for nivå 8 i kvalifikasjonsrammeverket

Bildet er lånt fra Meld. St. 11 (2024/2025) og opphavsretten tilhører Kunnskapsdepartementet

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

Gradsbetegnelser og ECTS

I stortingsmeldingen poengteres det at NKR-forskriften ble fastsatt før fagskolegradene ble innført, og at NKR-nivåene derfor ikke viser til dem. Fagskolegradene er i dag utelukkende knyttet til utdanningens lengde, hvor fullført fagskoleutdanning på ett til halvannet år (60–90 studiepoeng) fører til en «fagskolegrad», og hvor fullført toårig fagskoleutdanning (minimum 120 studiepoeng) fører til en «høyere fagskolegrad». Gradene som oppnås gjennom universitets- og høyskoleutdanning er bachelorgrad og mastergrad.

Regjeringen vil ikke at det innføres nye gradsbetegnelser for høyere yrkesfaglig utdanning. Regjeringen mener derimot at det kan være behov for å tydeliggjøre at fagskolegradene fører til ulikt læringsutbytte i de tilfellene der fagskoleutdanningene ligger på ulike NKR-nivå. Regjeringen vil derfor vurdere om dagens fagskolegrader må tilpasses de nye NKR-nivåene, og hvilke forventninger det stilles til høyere yrkesfaglig utdanning som ikke er en gradsgivende utdanning.

Samtidig vil regjeringen gjennomgå begrepsbruk for emner og utdanninger i høyere yrkesfaglig utdanning. I den sammenheng vil regjeringen vurdere å endre de definerte begrepene i forskriften og foreslå et eget begrep for kortere utdanninger.

Det er litt uforståelig at de i denne sammenheng ikke vil vurdere det samme for en fremtidig treårig utdanning på nivå 6. Det ville vært naturlig at dette ble vurdert i det videre arbeidet med å utvikle nye læringsutbyttebeskrivelser og endringer i dagens lov om høyere yrkesfaglig utdanning. Ellers viser regjeringen i vedlegg tre til høyere yrkesfaglig utdanning i Danmark, Sverige og Tyskland. Her vises det til at i Danmark utgjør profesjonsbachelorutdanning og erhvervsakademiutdanning den yrkesfaglige delen av høyere utdanning. Erhvervsakademier kan tilby studentene i visse ervervsakademiutdanninger en «top-up»-utdanning på 1,5 år for å oppnå en profesjonsbachelor. I Sverige kan man oppnå «Kvalificerad yrkeshögskoleexamen» på Yrkeshøgskolen, fordi den er plassert på SeQF-nivå 6 og henvist til EQF-nivå 6. I Tyskland har de Fachschule som er plassert på nivå 6 i det tyske kvalifikasjonsrammeverket (DQR) og henvist til

EQF-nivå 6. Siden 2020 kan kandidater med fullført utdanning fra Fachschule bruke tittelen Bachelor professional.

European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) er et verktøy for å overføre studiepoeng og regne om karakterer med formål om å legge til rette for internasjonal studentmobilitet. ECTS skal først og fremst måle arbeidsinnsatsen under utdanningene. Det er vanlig at en første syklus (bachelorgrad) omfatter mellom 180 og 240 ECTS, mens en kort syklus omfatter mellom 90 og 120 ECTS. Kort syklus tilsvarer i omfang fagskolegrad og høyere fagskolegrad. I stortingsmeldingen står det at man ønsker å evaluere konsekvensene av en tilkobling til ECTS for høyere yrkesfaglig utdanning og man har allerede satt opp et oppdrag til NIFU som skal levere en rapport i september 2025.

Nasjonalt fagskoleråd leverte råd til KD i 2024 om å åpne for bruk av ECTS i høyere yrkesfaglig utdanning, og mente da at høyere yrkesfaglig utdanning må defineres som høyere utdanning og sidestilles med utdanning fra universitet og høyskole, slik at studiepoeng konverteres til ECTS på lik linje med høyskoleutdanning og universitetsutdanning.

Arbeidsgruppen påpekte at det er viktig at studenter i høyere yrkesfaglig utdanning får sin utdanning godkjent i andre land. Konvertering til ECTS vil også være i tråd med målet i Bolognarammeverket: *"It facilitates mobility within an institution or country, from institution to institution, from country to country, and between different educational sectors and contexts of learning (i.e. formal, non-formal, informal and work-based learning), through recognition and credit transfer."*

På same måte som for universitets- og høyskoleutdanning vil konvertering av studiepoeng i ECTS for høyere yrkesfaglig utdanning gi viktig informasjon til arbeidsgiver. For virksomheter i anbudskonkurranser med kompetansekrav, vil ECTS-studiepoeng fra høyere yrkesfaglig utdanning kunne oversettes internasjonalt og bedriftene vil stille sterkere i konkurransen.

Med bakgrunn i dette anbefaler følgende medlemmer i arbeidsgruppen at Nasjonalt fagskoleråd må jobbe for å fremme ECTS som en grunnleggende forutsetning for utvikling av en yrkesfaglig søyle og internasjonalisering i sektoren.

Arbeidsgruppen er delt på anbefalingene om innføring av nye gradsbetegnelser, men et flertall vil gå inn for dette (Arvid Ellingsen, Thea Tuset, Aage Alexander Foss, John Øivind Eggesbø og Elin Dahling).

Arbeidsgruppens anbefalinger til gradsbetegnelser og ECTS:

- Innføre gradsbetegnelser tilpasset de høyere nivåene i høyere yrkesfaglig utdanning, som:
 - **Yrkesbachelor:** Kombinerer sterk yrkesretting med praksis og gir adgang til masterstudier.
 - **Yrkesmaster:** Basert på internasjonale eksempler, som Tyskland og Sveits, for videre utvikling av yrkesfag.
- Mesterbrevet innplasseres på nivå 6
- Innføre ECTS for høyere yrkesfaglig utdanning

Institusjonsutvikling

I Stortingsmeldingen legges det opp til en institusjonsutvikling av fagskolene og oppdraget til fagskoleutdanningene er definert som å gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Regjeringen ønsker at fagskolene skal vokse og videreutvikles med utgangspunkt i den tette koblingen mellom fagmiljø og arbeidsliv og den erfaringsbaserte kunnskapsbasen som kjennetegner fagskoleutdanningen i dag.

Ved å åpne for institusjonsakkreditering legger regjeringen til rette for mer solide fagskoler med en bredere oppgaveportefølje enn tidligere. Fagskolene kan få flere fullmakter og blir mer synlige institusjoner i samfunnet. Regjeringen vurderer å tydeliggjøre formål, oppgaver og ansvar for fagskolene i en egen bestemmelse i fagskoleloven, noe som til sammen vil utgjøre fagskolenes

samfunnsoppdrag. Dette vil ifølge regjeringen sette en tydelig retning for den store delen av sektoren som har oppnådd fagområdeakkreditering. Forslaget innebærer ikke at sektoren deles i to med ulike institusjonskategorier, men at fagskolene gis ulike forventninger i samfunnsoppdraget.

Meldingen åpner derfor ikke for et større mangfold i institusjonskategorier, som for eksempel faghøyskole eller yrkeshøyskole.

Faghøyskoler kan tilby yrkesrettede studier som møter regionale arbeids- og næringslivsbehov og bør prioritere praksisnær utdanning med hovedvekt på erfaringsbasert kunnskap, utviklingsarbeid og innovasjon.

Arbeidsgruppen er delt på anbefalingene om opprykk til faghøyskole/yrkeshøyskole. Men jeg (Arvid Ellingsen) vil anbefale Nasjonalt Fagskoleråd om å slutte seg til at dette bør utredes nærmere.

Arbeidsgruppen anbefalinger til institusjonsutvikling:

- Fagskolene bør få utviklingsmuligheter, med samme kvalitetsløft og rammevilkår som tidligere distriktshøyskoler, for å sikre balanse mellom yrkesrettede og akademiske utdanningsveier.
- Fagskolene oppfordres til å søke fagområdeakkreditering, med potensial for institusjonsakkreditering.
- Infrastruktur ved institusjonene må være tilpasset kvalitetskravene for høyere nivåer.
- NOKUT må styrkes for å kunne håndtere akkrediteringsarbeidet.
- Økonomisk kompensasjon bør sikres for å dekke administrative kostnader ved oppgradering.
- Utrede en ny institusjonskategori som “faghøyskole” eller “yrkeshøyskole” for å styrke HYU og møte regionale arbeidslivsbehov.

Tidsplan for strategien

Forarbeid (1 år): År 2025

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

- Utvikling av lovverk
- Utforming av nivåbeskrivelser på nivå 6 og 7 i NKR
- Utforming av rammer for pilotprosjekter

Innføring (1 år): År 2026/2027

- Behandling og innføring av lovverk
- Innføring av NKR ved å tilby akkreditering som faghøgskole
- Oppdatere de nasjonale planene hvor det er hensiktsmessig å justere i tråd med NKR
- Starte piloter for utdanninger på NKR-nivå 8 med fokus på innovasjon og utviklingsarbeid

Etterarbeid (2 år): År 2027 og 2028

- Justere nivåbeskrivelser og læringsbyttebeskrivelser ved behov
- Åpne for at nisjeskoler kan søke hos NOKUT om akkreditering på de landsdekkende fagene på NKR-nivå 6 og 7 i tråd med nasjonale planer eller i samarbeid med nasjonale fagråd

Mer enn 5 år: År 2030

- Eventuelt innføre NKR-nivå 8

D - 22/25 Tiltak fra meld. St. 11

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU

Dato: 22.04.2025

Sak: [D-22/25](#)

Bakgrunn

Fagfolk for en ny tid (Meld. St. 11, 2024–2025) løfter fram 29 tiltak som skal styrke høyere yrkesfaglig utdanning og møte framtidens kompetansebehov. Tiltakene spenner fra finansiering og kvalitet, til studentvelferd og bedre tilgang til fleksible utdanningstilbud.

Arbeidsutvalget ønsker at rådsmedlemmene tar stilling til listen over tiltak, og vurderer hvilke tiltak rådet bør prioritere. I tillegg bes medlemmene vurdere deltakelse i relevante arbeidsgrupper som skal følge opp tiltakene framover.

Liste over tiltak:

Tiltaksnr.	Fagskolene skal utrustes med mer kunnskap om kvalitet, bedre og mer forutsigbar finansiering og nye fullmakter.	Rådets vurdering
	Regjeringen vil derfor	
1	legge frem et forslag om å endre fagskoleloven for å tydeliggjøre fagskolenes samfunnsoppdrag (kapittel 4)	
2	vurdere å tilpasse regelverket for akkreditering for å sikre kvalitet i fremtidens fagskoleutdanning (kapittel 4)	
3	utrede kvalitetsbegrepet i høyere yrkesfaglig utdanning (kapittel 6)	
4	styrke tilsynet med fagskoleutdanning og vurdere å innføre periodisk tilsyn med fagskolenes systematiske kvalitetsarbeid (kapittel 6)	
5	støtte utprøving av kunstig intelligens i NOKUTs tilsynsarbeid (kapittel 6)	
6	bidra til mer forskning på kvalitet i yrkesopplæring og -utdanning (kapittel 6)	
7	ta initiativ til at fagskolelærerutdanningen styrkes og er tilgjengelig over hele landet (kapittel 6)	
8	sikre muligheter for internasjonalisering (kapittel 6)	
9	tilrettelegge for mer solide fagskoler gjennom finansiering og regelverk (kapittel 7)	
10	gi fagskolene mer handlingsrom gjennom rammetildeling av driftsmidler (kapittel 7)	
11	øke satsen for resultatbasert uttelling for gjennomførte studiepoeng (kapittel 7)	

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

	Studentene skal utrustes med god studentvelferd og flere lærings- og karrieremuligheter.	
	Regjeringen vil derfor	
12	åpne for at høyere yrkesfaglig utdanning kan tilbys også på nivå 6 og 7 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og innføre en to-søylemodell (kapittel 4)	
13	fortsette å utvikle fagskoleutdanning i Forsvaret (kapittel 4)	
14	gjennomgå begrepsbruk for emner og utdanninger i høyere yrkesfaglig utdanning (kapittel 4)	
15	innføre kompetanselån i Lånekassen (kapittel 5)	
16	innføre gjeldssletteordning i distriktene i Lånekassen (kapittel 5)	
17	kartlegge behovet for velferdstilbud for fagskolestudenter (kapittel 5)	
18	bidra til universell utforming og mangfold ved fagskolene (kapittel 5)	
19	synliggjøre høyere yrkesfaglig utdanning gjennom å styrke kunnskapen om fagskoleutdanning blant rådgivere og veiledere i statlige etater, fylkeskommuner og kommuner (kapittel 5)	
20	vurdere å endre regelverket for å kunne gi søkere med ulike bakgrunner opptak til fagskoleutdanning (kapittel 5)	
21	sørge for bedre informasjon om generell godkjenning av utenlandsk fagskoleutdanning (kapittel 5)	
22	bedre kunnskapsgrunnet om fagskoleutdanning som arbeidsmarkedstiltak (kapittel 5)	
23	styrke kravene til arbeid med læringsmiljø ved institusjonsakkrediterte fagskoler (kapittel 6)	
24	etablere et nasjonalt studentombud (kapittel 6)	

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

25	undersøke og redegjøre for konsekvenser av å eventuelt ta i bruk European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) i høyere yrkesfaglig utdanning (kapittel 6)	
	Fylkeskommunene skal bli bedre rustet til å forvalte høyere yrkesfaglig utdanning gjennom mer samarbeid og handlingsrom.	
	Regjeringen vil derfor	
26	støtte opp under fylkeskommunenes kompetansepolitiske rolle og ansvar for høyere yrkesfaglig utdanning (kapittel 4)	
27	videreutvikle en strategisk dialog mellom Kunnskapsdepartementet og fylkeskommunene om forvaltning og styring av høyere yrkesfaglig utdanning (kapittel 4)	
28	bygge ut kapasiteten i høyere yrkesfaglig utdanning i tråd med kompetansebehovene i hele landet (kapittel 4)	
29	kartlegge og vurdere om det skal innføres krav til organisasjonsformen til fylkeskommunale fagskoler (kapittel 7)	

O - 23/25 Framskrivning av tilbud av og etterspørsel etter utdanning mot 2050 (SSB)

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: SSB, Michael Graber

Dato: 22.04.2025

Sak: [O-23/25](#)

Bakgrunn

Rapporten viser framskrivninger av tilbudet av og etterspørselen etter arbeidskraft på nasjonalt nivå for ulike utdanninger fram til 2050. Hovedformålet er å avdekke mulige ubalanser mellom tilbud av og etterspørsel etter arbeidskraft med forskjellige typer utdanning som kan

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

oppstå i framtiden, slik at mulige tiltak kan settes i verk for å motvirke eventuelle ubalanser. Michael Graber orienterer på engelsk.

Les hele publikasjonen her: [Nettsider SSB](#)

D - 24/25 Kompetansebehov Meld. St. 11

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: AU, Arvid Ellingsen

Dato: 22.04.2025

Sak: [D-24/25](#)

Bakgrunn

Meld. St. 11 peker på store og udekkede kompetansebehov i norsk arbeidsliv, og at høyere yrkesfaglig utdanning (HYU) er et viktig virkemiddel for å møte disse behovene. Under er noen hovedpunkter fra meldingen.:

Regjeringen viderefører prioriteringene fra Utsynsmeldingen, og peker på fire hovedområder der det vil være størst behov:

- Helse- og velferdsfag
- Tekniske fag
- Kompetanse for grønn omstilling
- Kompetanse for et konkurransedyktig næringsliv

Spesifikk mangel på yrkesgrupper:

- Helsefagarbeidere
 - Anleggsmaskin- og industrimekanikere
 - Bussjåførere og trikkeførere
 - Platearbeidere og sveisere
- Samtidig rapporterer mange bedrifter om behov for:
- Håndverkskompetanse
 - Teknisk kompetanse
 - IT-kompetanse – i alle bransjer

Arvid Ellingsen innleder til diskusjon.

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

O -25/25 Fremtidens opptakssystem

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: Tina Lund Ravndal (Sikt) og Marianne Lisette Lorier Holen (HK-dir)

Dato: 22.04.2025

Sak: [O-25/25](#)

Bakgrunn

Fremtidens opptak er et prosjekt som har som mål å utvikle et moderne og fleksibelt opptakssystem som tilfredsstillende høye krav til både sikkerhet og brukervennlighet. Systemet skal støtte ulike typer opptak, blant annet:

- Nasjonalt opptak til grunnutdanninger
- Samordnet opptak til fagskoler
- Lokale opptak ved enkeltinstitusjoner
- Nasjonalt opptak til masterutdanninger

Prosjektet er forventet å gi betydelige samfunnsøkonomiske gevinster, ettersom det vil effektivisere opptaksprosessene for søkere, utdanningsinstitusjoner og Samordna opptak. Dette innebærer spart tid og reduserte ressurskostnader for alle involverte parter.

Planen er at det samordna opptaket til fagskoler skal ta i bruk den nye løsningen fra opptaket i 2027.

Prosjektet gjennomføres i samarbeid mellom Sikt og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir).

Sikt er ansvarlig for løsningen som skal brukes, mens HK-dir har ansvar for mottak og implementering av det nye opptakssystemet for institusjoner som deltar i de samordnede opptakene.

O -26/25 EU AI Act

Til: HK-dir fagskoleråd

Fra: Ernst Sund, sikkerhet og beredskap

Dato: 22.04.2025

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for fagskolerådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no

Sak: [O-26/25](#)

Bakgrunn

Innføringen av EUs KI-forordning (AI Act) legger til rette for at næringslivet og offentlig sektor kan ta i bruk KI på en innovativ og etisk ansvarlig måte og vil også påvirke utdanningssektoren. Det planlegges for høring for lovforslag før sommeren med innføring 2026. Ernst Sundt orienterer om hva dette har å si for fagskolesektoren.

Lenke til EU AI act: [EU AI Act: first regulation on artificial intelligence | Topics | European Parliament](#)

V -27/25 Høring av NOU 2025:01 - Felles ansvar, felles gevinst

Til: Nasjonalt fagskoleråd

Fra: Arbeidsgruppen ved: Elin Dahling (HØY), Ragnhild Bjerkvik (Tirna), Arvid Ellingsen (LO)

Kim Terje Loraas (ONF)

Dato: 22.04.2025

Sak: [V-27/25](#)

Bakgrunn

Arbeidsgruppen har utarbeidet et forslag til høringssvar. Ragnhild Bjerkvik presenterer forslag til høringssvar.

Forslag høringssvar

Nasjonalt fagskoleråd takker for muligheten til å svare på høring av NOU 2025: 1 - Felles ansvar, felles gevinst, Partssamarbeid for kompetanseutvikling i arbeidslivet.

Nasjonalt fagskoleråd støtter mange av forslagene, herunder:

- finansiering,
- sammensatt grad,
- bransjeprogram,
- realkompetansevurdering og
- industrifagskolen.

Generell kommentar

Et mer komplekst samfunn og behov for kontinuerlig læring blant fagarbeidere er et behov som bedrifter i stor grad signaliserer. Dette sammenfaller også overens med fagarbeiderens ønske og behov for å sikre langvarig tilknytning til et arbeidsliv i stor omstillingstakt. Undersøkelser viser at

bl.a. industriarbeidere deltar langt mindre i etter- og videreutdanning, sammenlignet med alle sysselsatt i Norge. Virkemidler må settes inn for å rette opp slike skjevheter.

NOUen peker blant annet på ulike modeller for finansiering av ulike ordninger for kompetanseheving. Dette er sentralt å finne en god modell på.

Statlig omstillingsstøtte for kompetanse i arbeidslivet (kap. 16) for å sikre kompensasjon for lønnsbortfall er en slik modell som må utredes nærmere. Her vil vi peke på behov for ordning som også omfatter offentlig sektor og da særlig innenfor kommunenes helse- og omsorgstjenester slik at også fagarbeidere innen denne sektoren kan nyttiggjøre seg ulike utdanningsprogram. Dette vil også styrke kommunenes leveranser i neste omgang.

13. Styrket trepartssamarbeid om kompetansepolitikken

Utvalget mener det kan være hensiktsmessig at Kompetansepolitisk råd organiseres som et rent partssammensatt råd som ledes av ansvarlig statsråd for å få en sterkere forankring i trepartssamarbeidet.

Nasjonalt fagskoleråd mener imidlertid at dette ikke er tilstrekkelig. For å ivareta bredden og mangfoldet i fagskolesektoren, er det viktig at rådet også inkluderer representanter fra relevante aktører utover partene i arbeidslivet.

13.3 Videreutvikle regionale kompetansefora i alle fylker

Utvalget foreslår å etablere regionale kompetansefora med bred partsdeltakelse i alle fylkes. Nasjonalt fagskoleråd støtter denne anbefalingen, men vil understreke behovet for at også de private fagskolene inkluderes i de regionale kompetanseforaene. Private fagskoler spiller en sentral rolle i å tilby fleksible og arbeidslivsrettede utdanningstilbud som er tilpasset både regionale og nasjonale kompetansebehov. Deres deltakelse vil bidra til et mer komplett bilde av utdanningstilbudet og sikre at kompetanseutviklingen skjer i tråd med arbeidslivets krav og forventninger.

16.4 Lønnsstøtte for opplæring

Rådet støtter å etablere en ordning for lønnsstøtte til opplæring for å finansiere bortfall av lønnsinntekt ved deltakelse i kortere opplæring, der kompetanseutvikling krever fravær fra arbeid. Dette er spesielt viktig i helse- og oppvekstsektoren, hvor behovet for arbeidskraft og kompetanse er stort, samtidig som flere kommuner har anstrengt økonomi. Det bør legges til rette for tiltak som samlinger på arbeidsplassen, for at flere skal få mulighet til å delta i kompetanseheving, i tillegg til lønnsstøtteordning.

16.7 Lånekasse for livslang læring

Nasjonalt fagskoleråd ønsker å understreke eksplisitt støtte til tiltakene foreslått i dette kapitlet. Tiltakene vil gi arbeidstakere økonomisk trygghet under kompetanseheving og dermed fremme kontinuerlig læring og omstilling i tråd med arbeidslivets behov.

17 Mer strukturert samarbeid om utvikling av fleksible kompetansetilbud

Kap. 17.2 og 17.3 omtaler bransjeprogram og Kompetansepluss og behov for å styrke disse. Dette er helt sentralt både for å sikre relevant arbeidskraft til næringslivet, men også for å sikre et godt grunnlag for mulighet til ytterligere påbygg av kompetanse innen høyere yrkesfaglig utdanning.

18 Flere arbeidslivsrelevante tilbud i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning

Nasjonalt fagskoleråd støtter utvalgets anbefaling i kapittel 18 om å øke tilgangen til arbeidslivsrelevante tilbud i både høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Målet om å støtte livslang læring og sikre fleksible, tilpassede tilbud som møter arbeidslivets behov, er i tråd med fagskolenes samfunnsoppdrag og Nasjonalt fagskoleråds prioriteringer.

Rådet vil særlig understreke betydningen av å videreutvikle høyere yrkesfaglige utdanningstilbud også på nivåer over NKR nivå 5, for å styrke likeverdet mellom den yrkesfaglige og den akademiske utdanningssøylen.

Videre mener rådet det er viktig at høyere yrkesfaglig utdanning knyttes til det europeiske studiepoengsystemet (ECTS). En slik kobling vil fremme sammenlignbarhet, kvalitet og internasjonal anerkjennelse av norske høyere yrkesfaglig utdanning.

18.2 Tydelige forventninger om satsing på formelle videreutdanninger i høyere utdanningsinstitusjoner

Fagskolene har en unik posisjon tett på arbeidslivets behov, med praktiske og korte utdanningsløp som passer i flere livsfaser. Dermed er fagskolene også helt sentrale i å løse store oppgaver og utfordringer vi står overfor i samfunnet.

18.5 Forutsigbar og økt finansiering av høyere yrkesfaglig utdanning

Finansieringssystemet til høyerer yrkesfaglig utdanning må sikre god utvikling og drift av fagskolesektoren. Det må samtidig ivareta det mangfoldet som kjennetegner sektoren i dag – med sterke og relevante tilbud fra både offentlige og private, små og store fagskoler. For å sikre like muligheter for alle aktører og et helhetlig utdanningstilbud for studentene, må systemet være basert på prinsipper om likeverdig finansiering.

Nasjonalt fagskoleråd ønsker å understreke eksplisitt støtte til tiltakene foreslått i dette kapitlet. Tiltakene vil gi mer forutsigbarhet og for å sikre kvalitet og økt kapasitet i sektoren.

Forslag til vedtak: Rådet slutter seg til arbeidsgruppens forslag til hørings svar, og sekretariatet oversender dette som rådets uttalelse.